



KRIMINALOMSORGEN

Rapporter

Nordisk statistikk

for kriminalomsorgen i
Danmark, Finland, Norge og Sverige
1999 - 2003

NORDISK STATISTIKK

for kriminalomsorgen i

Danmark, Finland, Norge og Sverige

1999 - 2003

Utgitt av:
Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS
Boks 6138 Etterstad
0602 Oslo
www.krus.no

Copyright: Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS, Oslo 2005

I serien:
KRUS rapporter

ISBN: 82-91910-42-1
ISSN: 0803-9402

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

FORORD

Denne publikasjonen er et resultat av et årelangt samarbeid mellom kriminalomsorgen i de nordiske landene Danmark, Finland, Norge og Sverige. Fra og med 2004 vil også Island delta i dette samarbeidet.

Å presentere en felles, nordisk statistikk for kriminalomsorgen var en idé som oppstod på de årlige, nordiske internforsker møtene for kriminalomsorgen. En gang i året samles forskere og andre som arbeider med statistikk, statistikken diskuteres og tabeller gjennomgås i detalj og mer prinsippielt. Gjennom årene har mange personer bidratt til denne statistikkserien, som ikke hadde vært mulig uten deres innsats. Blant disse er Maria Danielsson fra den svenske kriminalomsorgen. Hun var i flere år en viktig bidragsyter og redaktør for tidligere publikasjoner i denne statistikkserien. Vi benytter anledningen til å takke Maria for det arbeidet hun har utført når det gjelder nordisk statistikk.

Følgende personer har vært kontaktpersoner og hovedleverandører av tallmaterialet til denne rapporten:

Danmark: Bo Kielstrup, bo.kielstrup@kriminalforsorgen.dk

Finland: Ilppo Alatalo, ilppo.alatalo@om.fi, Marja-Liisa Muiluvuori, marja-liisa.muiluvuori@om.fi

Norge: Ragnar Kristoffersen, ragnar.kristoffersen@krus.no

Sverige: Kerstin Danielsson, kerstin.danielsson@kvv.se

Alle definisjoner og tabelltekst er på svensk. Det har tatt lang tid å utarbeide og kvalitetssikre felles definisjoner på svensk. Av hensyn til kontinuiteten og sammenlignbarheten i statistikkserien har vi derfor valgt å beholde svensk tekst i definisjonene og i tabellene i denne publikasjonen. Svensk er antakelig også det språket som er lettest å forstå for alle de nordiske landene, hvilket taler for at man beholder den svenske språkdrakten i definisjoner og tabeller.

Norge overtok samordnings- og publikasjonsansvaret for denne statistikkserien i 2003, og denne rapporten er første utgivelse fra Norge. Ragnar Kristoffersen har skrevet resultatkapittelet og redigert rapporten. Tanken er at redaktøransvaret kan gå på rundgang mellom landene.

Tidligere statistikk for årene 1991 – 1992 er publisert i den svenske kriminalomsorgens publikasjonsserie PBU 2/1995, og i PBU-serien 2/1996 finnes statistikk for årene 1991 – 1994. For etterfølgende år finnes nordisk statistikk i rapporten "Nordisk Statistikk", bestillingsnummer 4623, Kriminalvårdsstyrelsen, Förlaget, 601 80 Norrköping. Nordisk statistikk for årene 1997 – 2001 er også tilgjengelig på internett: <http://www.krus.no/kriminalomsorgen/statistikk>.

KRUS, februar 2005



Harald Føsker
direktør

INNHOLDSFORTEGNELSE

INNLEDNING	3
DEFINISJONER	3
RESULTATER	7
TABELLER	13
<i>Tabell 1 A. Klienttillstrømning av dømde till kriminalvårdspåfølj. Danmark och Finland... 13</i>	
<i>Tabell 1 B. Klienttillstrømning av dømde till kriminalvårdspåfølj. Norge och Sverige..... 14</i>	
<i>Tabell 2 A. Medelantal frihetsberövade inom kriminalvården per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Danmark och Finland..... 15</i>	
<i>Tabell 2 B. Medelantal frihetsberövade inom kriminalvården per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Norge och Sverige..... 15</i>	
<i>Tabell 3 A. Medelantal frivårdsklienter per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Danmark och Finland..... 16</i>	
<i>Tabell 3 B. Medelantal frivårdsklienter per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Norge och Sverige..... 17</i>	
<i>Tabell 4 A. Beläggning av fängelsedömda en bestämd dag. Danmark och Finland..... 18</i>	
<i>Tabell 4 B. Beläggning av fängelsedömda en bestämd dag. Norge och Sverige. 19</i>	
<i>Tabell 5 A. Antal rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde. Danmark och Finland... 20</i>	
<i>Tabell 5 B. Antal rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde. Norge och Sverige.... 20</i>	
<i>Tabell 6 A. Antal självmord i anstalter och häkten. Danmark och Finland..... 21</i>	
<i>Tabell 6 B. Antal självmord i anstalter och häkten. Norge och Sverige. 21</i>	
<i>Tabell 7 A. Antal anstalts- och häktesenheter samt plasskapasitet inom kriminalvården vid årets slut. Danmark och Finland..... 22</i>	
<i>Tabell 7 B. Antal anstalts- og häktesenheter samt plasskapasitet inom kriminalvården vid årets slut. Norge och Sverige..... 22</i>	
<i>Tabell 8 A. Antal plasser, beläggning og beläggingsprocent i medeltal vid anstalter og häkten. Danmark og Finland. 23</i>	
<i>Tabell 8 B. Antal plasser, beläggning og beläggingsprocent i medeltal vid anstalter og häkten. Norge og Sverige. 23</i>	
<i>Tabell 9 A. Personal i kriminalvården i absoluta tal og i relation till antalet klienter. Danmark og Finland. 24</i>	
<i>Tabell 9 B. Personal i kriminalvården i absoluta tal og i relation till antalet klienter. Norge og Sverige. 24</i>	

INNLEDNING

Det er vanskelig å få helt sammenlignbare opplysninger om kriminalomsorgen i de nordiske landene ettersom lovgivning, terminologi og praksis er ulik fra land til land. I denne rapporten har vi likevel tilstrebet størst mulig sammenlignbarhet mellom landene, som innebærer at visse opplysninger blir presentert på en litt annerledes måte enn det som er vanlig i de ulike landene. Det er derfor viktig å lese definisjonene og de forklaringer som finnes til tabellene. Alle definisjoner og tabelltekst er på svensk. Av hensyn til kontinuiteten i statistikkserien har vi valgt å beholde svensk tekst i definisjonene og tabellene.

DEFINISJONER

Beliggning - personer som opptar en plats.

Bøtesforvandling - de som til døms böter och inte betalat kan i stället få avtjäna en tid i fängelse. I Danmark och Norge kan en person som först avtjänar en fängelsedom vara kvar i fängelse för att avtjäna bötesstraff. I Norge räknas personen då i kategorin bötesforvandling, men i Danmark räknas personen i kategorin dömda. Bötesforvandling i Sverige innebär att den som döms till böter och inte kan betala, döms på nytt. Domen blir då fängelse i lägst fjorton dagar och högst tre månader.

Central administration – avser i Danmark direktorat, i Finland fängvårdsavdelningen i Justitiedepartementet / Bråttspåföljdsverket fr.o.m. den 1 augusti 2001, i Norge Kriminalvårdsavdelningen i Justitiedepartementet t.o.m. 2001 och Kriminalvårdens centrala förvaltning/Justitiedepartementet och de regionala kontoren från 2002, och i Sverige Kriminalvårdsstyrelsen inkl. de regionala kontoren.

Dömda till fängelse - personer dömda till frihetsberövande kriminalvårdspåföljd och som är inskrivna och avtjänar straff i eller utanför anstalt. För Norge ingår även dömda på så kallade övergangsbolig, som är en typ av öppen enhet.

Enhet - en hel eller en del av en anstalt. En anstalt som har en sluten och en öppen del räknas som två enheter. En anstalt som har två geografiskt åtskilda delar där båda är slutna/öppna räknas också som två enheter.

Folkmängd – antal invånare i början av respektive år.

Förvaring - förvaring i Danmark är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och utgör fara för andras liv. Rätten avgör när personen ska frigges. Förvaring i Norge är ett tidsbestämt straff som kan utdömas om en person begått ett allvarligt brott och rätten mener det är risk för återfall. Det utdöms en maximitid och vanligtvis en minimitid som ska avtjänas. Den förvaringsdömda kan frigges på prov när minimitiden är avtjänad. Maximitiden kan förlängas av dostolen. Förvaring ersätter s.k. sikring, se detta.

Häktade - personer misstänkta för brott som är frihetsberövade efter beslut av domstol.

Häkte - en sluten enhet där häktade med flera förvaras. I Danmark är begreppet arresthus. Cirka 70 procent av platserna används för häktade. De resterande 30 procenten är huvudsakligen dömda till fängelsestraff, som av särskilda skäl finns på häkte. Köpenhamns fängelser ingår under häkten. I Norge och Finland finns inte några särskilda häkten utan häktade finns på vissa slutna anstalter. Av

de intagna på svenska häkten är cirka 75 procent häktade. De övriga 25 procenten består dels av fängelsedomda som av särskilda skäl finns på häkte, samt gruppen "övriga inskrivna" enligt definition.

Inskrivna frihetsberövade - inskrivna vid anstalter och häkten utom de olovligen frånvarande. Antalet inkluderar inskrivna som till exempel är på allmänt sjukhus eller på behandlingshem som inte tillhör kriminalvården.

Inskrivna frivårdsklienter - antalet inskrivna vid frivården som avtjänar en pågående verkställighet inom frivården. De klienter som redan är inskrivna men ännu inte villkorligt frigivits räknas inte.

Intensivövervakning med elektronisk kontroll, s.k. fotboja - är ett sätt att verkställa ett utdömt fängelsestraff om högst tre månader utanför anstalt. Det ingår ett förbud att vistas utanför bostaden annat än på särskilt angivna tider och för särskilda ändamål, som t.ex. arbete eller nödvändiga inköp. Efterlevnaden av förbudet kontrolleras med elektroniska hjälpmedel. Denna typ av verkställighet finns bara i Sverige. Intensivövervakning-utsluss: Fr.o.m. 1.10.2001 kan en intagen, som avtjänar fängelse i lägst två år, för att underlätta dennes anpassning i samhället, medges att avtjäna högst fyra månader av straffet omedelbart före villkorlig frigivning genom verkställighet utanför anstalt med s.k. fotboja.

Internering - i Finland kan domstolen besluta att en farlig återfallsförbrytare kan interneras. Förutsättningen är att personen dömts för våldsbrott om minst två år samt att han under de senaste tio åren har dömts för våldsbrott av synnerlig farlighet.

Kontraktsvård, eller skyddstillsyn med särskild behandlingsplan - skall ersätta ett fängelsestraff upp till normalt ett år. Förutom det som ingår i skyddstillsyn ska den dömda följa en särskild behandlingsplan. Påföljden är främst avsedd för missbrukare. Den dömda ska lämna sitt samtycke.

Livstidsdömda - personer dömda till fängelse på livstid. I Danmark avgörs det om den dömda skall frigges på prov när 12 år av straffet är avtjänat. Det bestäms en prøvotid på upp till 5 år. I Finland och Sverige är straffet verkställt om personen beviljas nåd. I Sverige innebär nåd normalt att man får livstidsstraffet omvandlat till ett tidsbestämt straff. Personer redovisas som livstidsdömda så länge som strafftiden är obestämd.

Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet - klienter som under perioden börjat verkställa någon form av påföljd inom kriminalvården och som inte är frihetsberövade. Även de som villkorligt frigivits med övervakning (tillsyn) ingår.

Personal - den totala personalresursen, uttryckt i årsarbetskrafter/heltidstjänster, som var anställda och varit tillgänglig om sjukfrånvaro inte förekommit. En person som arbetar halvtid och är anställd sex månader under ett budgetår är således 0,25 personalresurser. I Norge är bibliotekarier, lärare och sjukvårdspersonal inte anställda inom kriminalvården. I Sverige är läkare, tandläkare, bibliotekarier och präster normalt inte anställda. I Finland är det blandat och i Danmark är både lärare och sjukvårdspersonal anställda inom kriminalvården. Uppgifterna för Finland skiljer sig från de övriga då personal där avser antalet tjänster som är besatta.

Platser, platskapacitet - tillgängliga platser dvs. platser som kan beläggas heldygn kontinuerligt och har varit eller kunde ha varit i bruk.

Påbörjade fängelsestraff - personer som under perioden påbörjat verkställighet av frihetsberövande straff. Bötesfångar är ej medräknade.

Rymningar direkt från anstalt eller häkte - antalet gånger personer har avvikit direkt från anstalten eller häktets område (innanför fysiskt hinder på slutna anstalter och häkten). Om två personer avviker samtidigt räknas det alltså som två avvikelser. Vid rymning från öppen anstalt används

benämningen "avlägsna sig från öppen anstalt utan lov" i Finland och benämningen "unnvikelser fra åpen anstalt" i Norge.

Rymningar per 100 000 vårddygn - ett relationsmått för att få jämförbara storheter mellan länderna och åren. Antalet händelser (t.ex. avvikelser) ställs i relation till antalet vårddygn som avtjänats i slutna och öppna anstalter och på häkten under en period. Medelbeläggningsen kan användas för att approximera antalet vårddygn, dvs. medelbeläggningsen för ett år multiplicerat med 365 dagar. Kvoten mellan antalet händelser och antalet avtjänade vårddygn blir ett mått på hur många händelser av en viss typ som inträffat i förhållande till hur mycket tid som avtjänats i anstalterna. Kvoten multipliceras med 100 000 och ger händelser per 100 000 vårddygn.

Samhällstjänst - skall ersätta ett fängelsestraff genom att den dömda utför oavlönat arbete i ett bestämt antal timmar. Arbetet utförs oftast för någon ideell förening. Den dömda ska lämna sitt samtycke. I Sverige kombineras samhällstjänst med skyddstillsyn. Från och med 1999-01-01 infördes i Sverige en ny påföljd; Villkorlig dom med föreskrift om samhällstjänst. Den som döms till denna påföljd står inte under övervakning.

Samhällsstraff - ("samfunnsstraff" på norska) infördes i Norge den 1.3.2002. De utdömda timmarna samhällsstraff ska avtjänas genom a) samhällsnyttigt arbete b) deltagande i programverksamhet eller c) andra åtgärder som syftar till att motverka återfall i ny kriminalitet. Samhällsnyttigt arbete motsvarar det som tidigare kallades "samfunnstjeneste" (samhällstjänst) i Norge.

Sikring - i Norge användes s.k. sikring fram till 1. januari 2002, då den ersattes av förvaring. Rättsligt sett är sikring inte ett straff. Domstolen dömda till sikring när det var risk för nya brott på grund av psykisk störning eller på grund av den kriminellas mentala förmåga eller tillstånd. I domen fastställs en maximaltid, normalt 5-10 år. Varje år prövas om det är säkerhetsmässigt nödvändigt att den dömda ska vara i anstalt. Från och med 2002-01-01 ersätts sikring av förvaring, som är ett tidsbestämt straff för grov kriminalitet när det är risk för nya brott.

Själv mord i fängelser och häkten - avser de personer som tagit sitt liv inne på anstalten eller inne på häktet. När den intagna skadat sig själv inne på anstalten eller häktet och senare dör av skadan utanför anstalten eller häktet, t.ex. i sjukhus, räknas även detta som självmord i fängelse respektive häkte.

Skyddstillsyn - personen har övervakning under normalt ett år, men prövotiden är tre år. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Skyddstillsyn med särskild behandlingsplan, se kontraktsvård

Slutna anstalter - anstalter/enheter med någon form av rymningshinder.

Tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella - Personer som är psykiskt sjuka och har begått så allvarlig kriminalitet att de är dömda till psykiatrisk vård samt tillsyn av Kriminalforsorgen.

Utländska medborgare - personer med utländskt medborgarskap oavsett var de är bosatta.

Villkorligt dömda med övervakning - de klienter som får en tidsbestämd villkorlig dom till fängelse. I Danmark kan det även förekomma tidsbestämt straff. Under en viss prövotid kan domen omvandlas till fängelse om nya brott begås eller vid misskötsamhet. En villkorlig dom till fängelse kan i vissa fall kombineras med övervakning och i Norge är detta alltid fallet. I Danmark och Norge kan även villkor om narkotika- och alkoholbehandling förekomma. I Finland är det bara unga som fyllt 15 men inte 21 när brottet begicks som kan komma i fråga. Detta förfaringsätt finns inte i Sverige.

Villkorligt frigivna med övervakning - de klienter som avtjänat fängelsestraff och frigivits efter att del av strafftiden avtjänats enligt särskilda regler. De som redovisas som frivårdsklienter är villkorligt

frigivna som efter frigivningen har en övervakare. Villkor om missbruksvård m.m. kan förekomma.

Öppna anstalter - den typ av anstalt/enhet där egentliga rymningshinder inte finns.

Övriga inskrivna - avser till exempel i förvar tagna enligt utlänningslagen, psykiskt störda, missbrukare och vård av unga.

Teckenförklaring

- noll
- 0 mindre än 0,5
- .. ingen uppgift
- . ingen adekvat uppgift

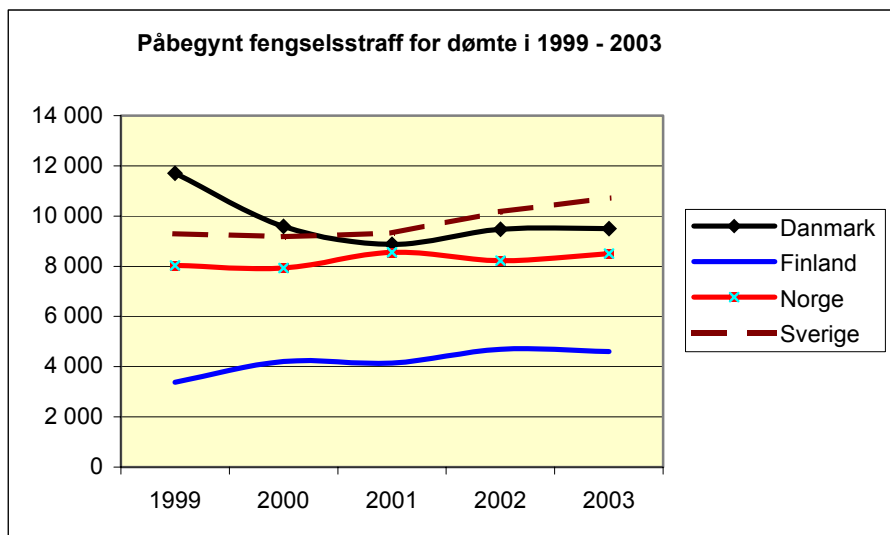
RESULTATER

Kommentarene i dette kapittelet begrenser seg til en kort omtale av noen utvalgte trekk i kriminalomsorgen i de nordiske landene de siste årene. Det er vanskelig å vurdere årsakene til hvorfor enkelte endringer oppstår i et land, og enda vanskeligere er å kommentere eventuelle forskjeller landene imellom. Der hvor vi er kjent med forhold som kan belyse endringer i observasjoner, vil disse bli nevnt. Vi anbefaler imidlertid at lesere som har ubesvarte spørsmål knyttet til observasjoner som gjelder et enkelt land, eventuelt tar kontakt med kontaktpersonen fra det nordiske landet som har levert tallmaterialet til denne publikasjonen (se forord).

Nyankomme til kriminalomsorgen

Diagram 1 viser innsettelse i fengsel av dømte til fengselsstraff i Norden, jf tabell 1A og 1B. Norge skiller seg ut ved at tilstrømmingen av dømte til fengselsstraff har vært forholdsvis stabil i femårsperioden 1999 – 2003, i overkant av 8000 i året. For de andre landene er tendensen at antallet øker i siste del av femårsperioden. Økningen i Finland har vært stor, cirka 36 % flere påbegynte fengselsstraffer i 2003 sammenlignet med 1999. Sverige har også i samme periode hatt en merkbar økning på cirka 15 % flere fengselsstraffer. Danmark opplevde imidlertid en forholdsvis stor nedgang i antallet dømte til fengselsstraff i perioden 1999 – 2001, men antallet innsettelse av dømte har steget igjen siden 2001. Nedgangen i Danmark i perioden fram til 2001 har sammenheng med en sterk økning i antall nyankomme til kriminalomsorg i frihet i samme periode, jf diagram 2. I juli 2000 ble det vedtatt en endring i den danske straffeloven, som åpnet for samfunnstjeneste eller betinget dom med vilkår om alkoholistbehandling for promillekjøring. Mange som ellers ville fått ubetinget fengsel fikk deretter samfunnstjeneste eller betinget dom med vilkår om alkoholistbehandling.

Diagram 1, jf tabell 1A og 1B

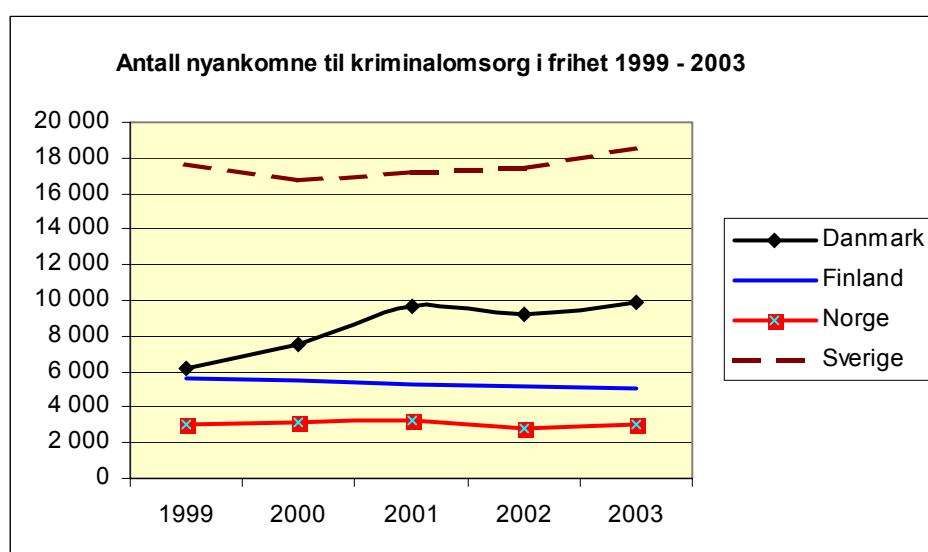


I Norden har Sverige det desidert største tallet på nyankomme klienter i kriminalomsorg i frihet, både i absolutte tall (18577 i 2003) og relativt i forhold til andelen straffbare personer over 15 år i befolkningen (253 pr. 100.000 av befolkningen 15 år eller eldre), jf tabell 1B. Nesten 10.000 påbegynte friomsorgsreaksjoner i Danmark i 2003 tilsvarte 226 pr. 100.000 av befolkningen 15 år

eller eldre. Både i absolutte tall og i forhold til folketallet i straffbar alder over 15 år er det bare Danmark og Sverige som har opplevd en økning i bruken av friomsorgsreaksjoner i perioden 1999 – 2003. Fra 2002 til 2003 økte bruken av friomsorgsreaksjoner i Sverige totalt sett med 6 %. Økningen skjedde i alle klientgrupper med unntak av "kontraktsvård".

I Norge trådte ny straffegjennomføringslov i kraft 2.3.02. I den forbindelse ble samfunnstjenste og betinget dom med tilsyn opphevet som straffereaksjoner, og samfunnsstraffen ble innført (se definisjon av "samhallsstraff"). Det krever tid og omstilling å innføre nye regler og nye rutiner i en situasjon der gamle avvikles. Det forklarer mest sannsynlig hvorfor det samlede tallet på iverksatte friomsorgsreaksjoner ikke har økt i Norge i femårsperioden, jf tabell 1B. Foreløpige tall for iverksatte dommer på samfunnsstraff i Norge viser imidlertid at antall dommer på samfunnsstraff fortsetter å øke i 2004.¹

Diagram 2, jf tabell 1A og 1B



Utvikling i fangetall og forholdet mellom fengsel og friomsorg

Med unntak av en midlertidig nedgang i antall frihetsberøvede i Danmark i første halvdel av femårsperioden, har gjennomsnittlig antall frihetsberøvede økt i alle de nordiske landene i perioden, jf diagram 3. Økningen i Norge var 19 %. I Sverige var økningen 27 %. I Finland økte gjennomsnittet med 30 %. Finland er likevel fortsatt blant de nordiske landene som relativt sett bruker fengselsstraff lite sammenlignet med folketallet. Andelen frihetsberøvede pr. 100.000 av hele befolkningen var 69 i Finland i 2003. Bare Norge hadde et lavere tall, 65 pr. 100.000. For Danmark og Sverige var tilsvarende andeler henholdsvis 72 og 73. Forskjellen mellom landene endrer seg lite selv om vi korrigerer for andelen straffbare i befolkningen (frihetsberøvede pr. 100.000 av befolkningen, 15 år eller eldre). Målt på denne måten viser tall for 2003 at alle landene ligger mellom 81 og 89 pr. 100.000 av befolkningen, 15 år eller eldre. Omfanget av bruk av fengsel

¹ Foreløpige tall for iverksatte dommer på samfunnsstraff i Norge i 2004 viser over 2000 dommer. For mer informasjon om innføringen av samfunnsstraffen i Norge viser vi til 2 evalueringsrapporter av Torunn Højdahl og Ragnar Kristoffersen; "Evaluering av innføringen av samfunnsstraffen" (2003) og "Samfunnsstraffen 2003. Resultater og utfordringer" (2004), utgitt ved Kriminalomsorgens utdanningssenter. Rapportene kan lastes ned fra internett på sidene <http://www.krus.no/publikasjoner/dok0103.pdf> og <http://www.krus.no/publikasjoner/dok0204.pdf>

er med andre ord nokså likt i de nordiske landene når vi sammenligner med folketallet i straffbar alder.

Finland skiller seg litt ut i Norden når det gjelder varetekt. Mens de andre nordiske landene har en forholdsvis stabil varetektsandel på over 20 % av gjennomsnittstallet for frihetsberøvede, ligger andelen varetektsfanger i finske fengsler mellom 13 og 15 %. Finland har imidlertid en ikke ubetydelig gruppe varetektsfanger i politiarrester. Dersom vi legger til varetektsfengslede i finske politiarrester (187 i 2003), øker varetektsandelen i Finland til 18 % av alle frihetsberøvede i 2003. Finland har likevel fortsatt den laveste varetektsandelen i Norden.

Diagram 3, jf tabell 2A og 2B

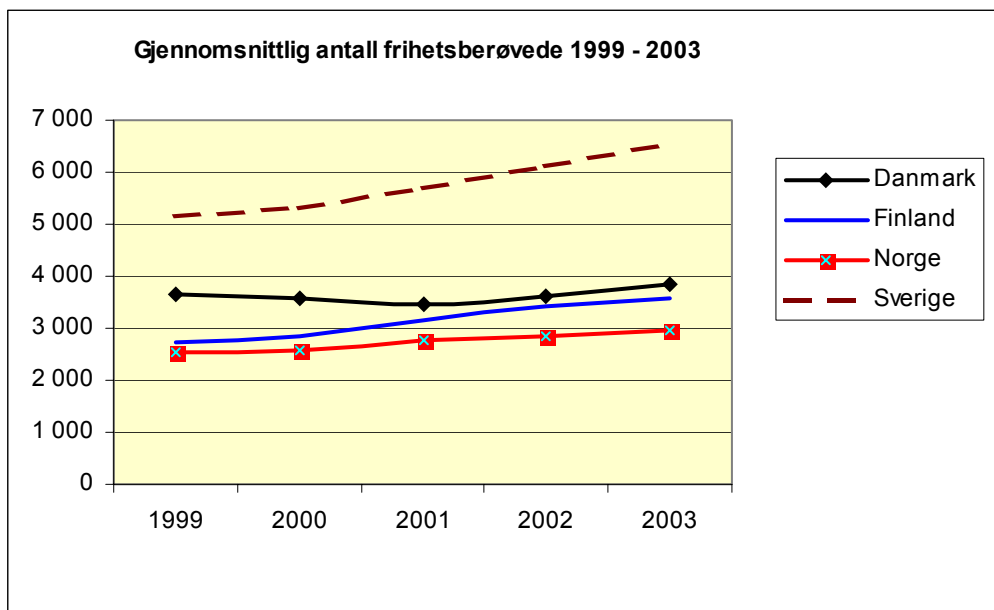
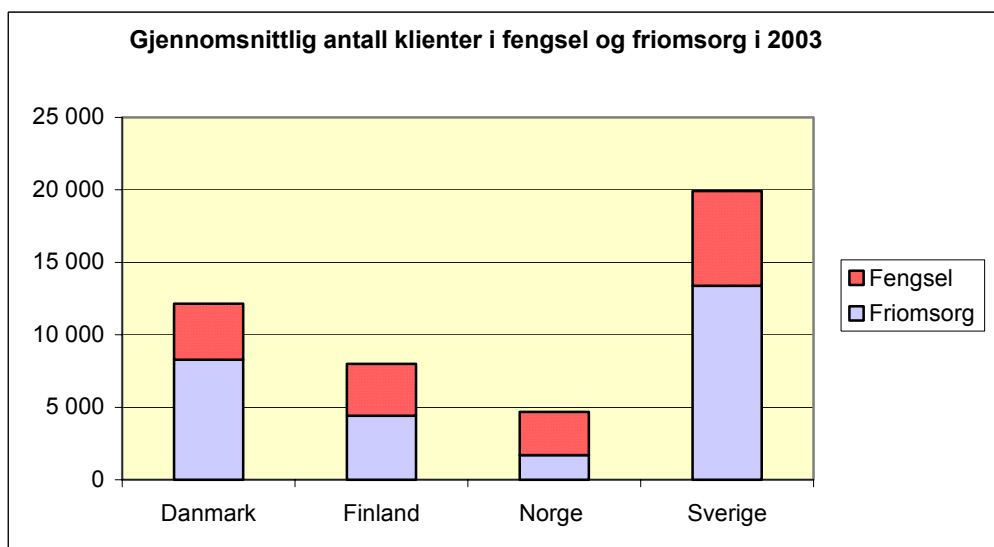
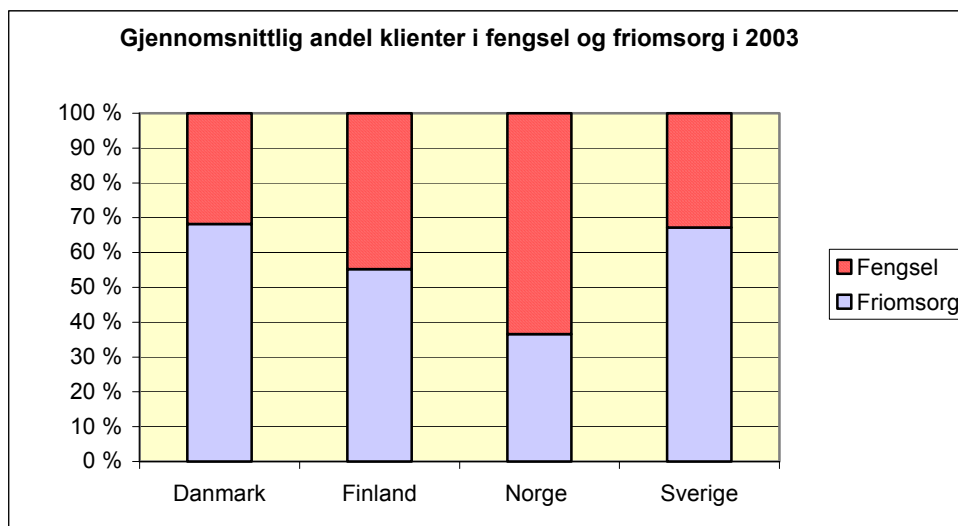


Diagram 4A, jf tabell 2A - 3B



I 2003 varierte det samlede klienttallet i kriminalomsorgen i gjennomsnitt fra litt under 5.000 i Norge til nesten 20.000 i Sverige. Diagram 4A viser gjennomsnittlig antall, og 4B viser den relative fordelingen (andelen) av fengselsinnsatte og friomsorgsklientell i gjennomsnitt pr. land i 2003. En slik fordeling er ikke uten videre direkte sammenlignbar fra land til land ettersom straffeprosedyre, soningsvilkår og vilkårene for gjennomføring varierer mellom landene når det gjelder reaksjonene som her er slått sammen. Gjennomsnittstall gir heller ikke et fullstendig bilde på den relative bruken av fengsel i forhold til friomsorgsreaksjoner. For eksempel hadde Norge 3901 flere påbegynte fengselsstraffer enn Finland i 2003. I forhold til folketallet i straffbar alder var dette en vesentlig større hyppighet i bruk av fengsel sammenlignet med Finland, jf tabell 1B. 3901 flere påbegynte fengselsstraffer i Norge enn i Finland tilsvarer cirka 85 % av alle påbegynte fengselsstraffer i Finland samme år. Likevel hadde Finland i gjennomsnitt 21 % flere fanger enn Norge. Forholdet skyldes antakelig lengre soningstider i Finland. I 2003 var faktisk utholdt fengselsstraff for løslatte i Finland i gjennomsnitt 7,6 måneder.² Det tilsvarer det dobbelte av det estimerte, gjennomsnittlige soningsbehovet for ubetingete dommer i Norge i 2003, som er beregnet til 3,8 måneder.

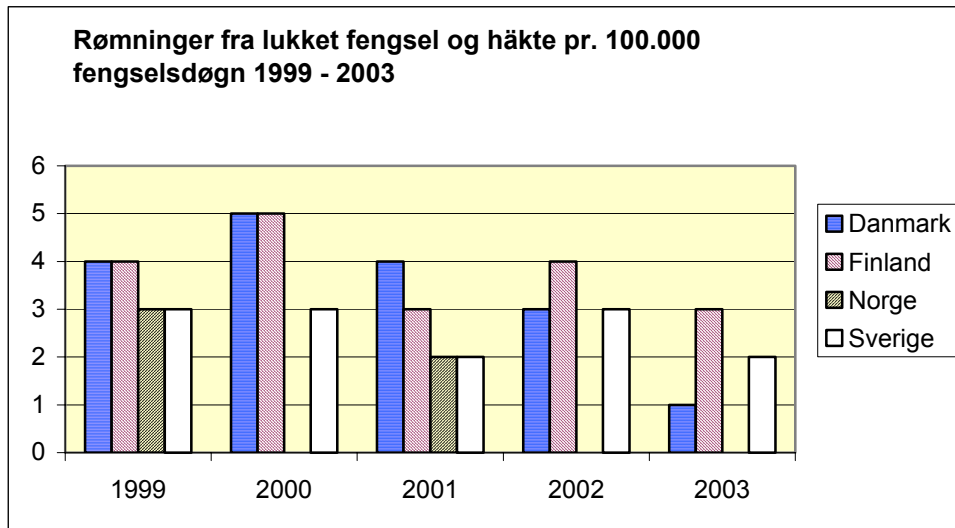
Diagram 4B



Rømninger

Med unntak av en enkeltstående og forholdsvis stor økning i rømninger fra åpent fengsel i Sverige i 2003 har den generelle tendensen når det gjelder rømninger fra åpne og lukkede fengsler og "håkten", vært en nedgang eller i det minste en stabilisering i alle land målt både i absolutte og relative tall, jf tabell 5A og 5B. Rømninger fra "håkte" er medregnet under rømninger fra lukket fengsel. I Danmark skjer de fleste rømninger fra lukket fengsel fra gamle arresthus definert som "håkte" i statistikken. Tre av rømningene fra lukket fengsel i Sverige i 2003 skjedde fra "håkte". For lukkede fengsler er rømningstallene lavest i Norge, bare én rømning i 2003, som er færre enn ett tilfelle pr. 100.000 fengselsdøgn. For de andre landene har andelen variert mellom 2 og 5 pr. 100.000 fengselsdøgn i femårsperioden. Ingen land hadde mer enn 3 rømningstilfeller pr. 100.000 fengselsdøgn i 2003.

² Kilde: "Annual report of the Finnish Prison and Probation Services 2003", side 16. Criminal Sanctions Agency, Helsinki.



Visse grupper fengselsdømte en bestemt dag

Andelen kvinnelige fanger av fengselsdømte er nokså lik i de nordiske landene. I alle land ligger andelen i nærheten av 5 %. Felles for alle landene er også meget små andeler unge domfelte under 18 år. I alle land er denne andelen mindre enn en halv prosent. Når det gjelder utenlandske statsborgere, skiller Sverige seg klart ut med en andel på litt over 27 % i 2003. Samme år var andelen cirka 8 % i Finland og cirka 13 % i Norge.

Plassituasjonen i fengslene

Med unntak av Finland har den samlede plasskapasiteten økt litt i alle land mot slutten av femårsperioden, jf tabell 7A og 7B. Økningen har vært størst i Sverige, fra 5600 plasser i 1999 til 6284 i 2003. Det er de lukkede plassene som står for det meste av økningen i Sverige, mens økningen i Norge på vel 100 plasser i 2003 skyldes at tidligere hybelhus under friomsorgen ble innlemmet i fengselsplasskapasiteten som soningsplasser med lavt sikkerhetsnivå og med benevnelsen "overgangsboliger".

Finland har generelt den desidert høyeste beleggsprosenten i fengslene, 109 % av totalt antall plasser i 2003, jf tabell 8A. Forholdet skyldes i vesentlig grad at Finland etter dom eller rettens beslutning er pliktig til å ta imot den dømte/fengslede uavhengig av om plassituasjonen tillater det eller ikke. Presset er størst på de lukkede plassene i alle land – like oppunder 100 % - med unntak av Danmark, som til gjengjeld opplever det samme presset på sine varetektsfengsler ("hånkte", se definisjon). Danmark og særlig Sverige skiller seg for øvrig klart ut når det gjelder plassutnyttelsen av de åpne fengslene. Denne har økt fra 85 % til 100 % i Sverige i femårsperioden. Økningen har ikke vært like stor i Danmark, men beleggsprosenten for de åpne fengslene i Danmark var likevel 98 % i 2003. I Finland og Norge gikk beleggsprosenten for de åpne fengslene ned de to siste årene i perioden.

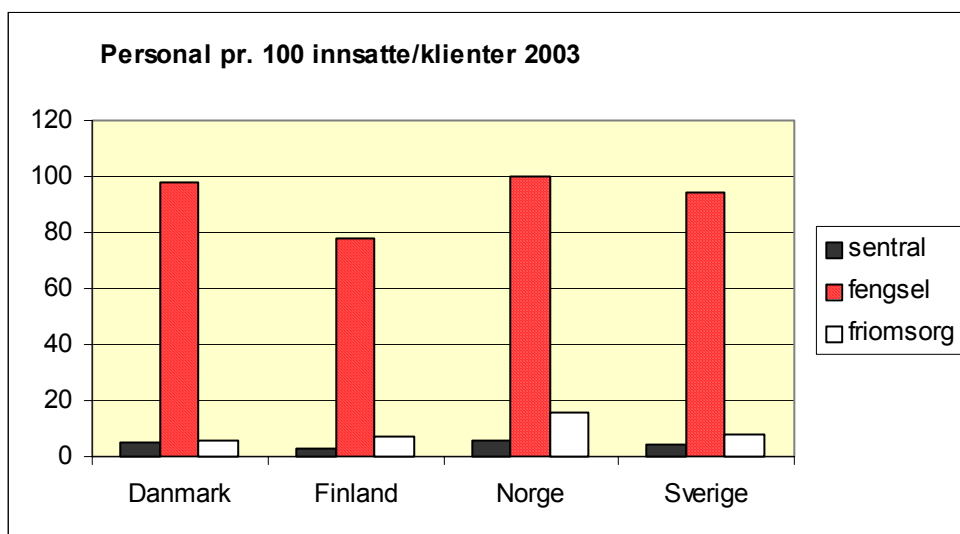
Personalsituasjonen

Fordelingen av arbeidsoppgaver mellom sentraladministrasjon, fengsler og kriminalomsorg i frihet kan variere mellom landene, og det er også visse forskjeller med hensyn til enkelte stillingstyper som er inkludert eller holdt utenfor i personaltallene, jf definisjonen av "personal". Personaltallene må derfor tolkes med forsiktighet.

I forhold til et økende fangetall har det ikke skjedd en styrking av personellet i sentraladministrasjonene i Danmark, Finland eller Sverige. I Sverige har antall tilsatte i sentraladministrasjonen gått ned i femårsperioden, både i absolutte og relative tall. Norge kan vise til en økning i tilsatte i sentraladministrasjonen, men denne økningen skyldes at de nye regionadministrasjonene, som ble opprettet i 2002, er medregnet.

Relativt sett har det i femårsperioden heller ikke skjedd noen styrking av personellet i fengslene i forhold til fangetallet. Finland har opplevd en relativ nedgang i personell i fengslene i femårsperioden fra 93 tilsatte pr. 100 innsatte til 78 tilsatte pr. 100 innsatte. Observasjonen kan ikke forklares på annen måte enn at den relativt sterke økningen i fangetallet ikke har medført en tilsvarende styrking av personellet. I de øvrige landene er forholdet mellom personell og innsatte i 2003 i nærheten av én til én, varierende fra 94 pr. 100 innsatte i Sverige til 100 pr. 100 innsatte i Norge. Norge har også den høyeste personaltettheten i kriminalomsorg i frihet, 16 pr. 100 klienter i 2003. De øvrige landene har mellom 6 og 8 ansatte pr. 100 klienter i friomsorgen.

Diagram 5, jf tabell 9A og 9B



TABELLER

Tabell 1 A. Klienttillstrømning av dømde till kriminalvårdspåfølj. Danmark och Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Påbörjade fängelsestraff	11 699	9 583	8 879	9 477	9 498	3 373	4 203	4 142	4 694	4 604
Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet	6 131	7 499	9 652	9 223	9 856	5 627	5 498	5 319	5 218	5 051
därav										
samhällstjänst	970	2 348	4 211	3 904	4 023	3 630	3 315	3 193	3 378	3 238
samhällsstraff
villkorlig frigivning med övervakning	1 638	1 594	1 400	1 469	1 726	877	897	922	854	886
villkorlig dom med övervakning	1 698	1 629	1 818	1 742	2 057	1 057	1 200	1 154	958	904
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	327	304	326	394	401
alkoholistbehandling	1 175	1 348	1 627	1 529	1 367
kontraktsvård
skyddstillsyn exklusive samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ¹	323	276	270	185	282	63	86	50	28	23
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	269	220	204	217	217	80	99	98	110	108
<i>hela folkmängden</i>	220	180	166	177	176	65	81	80	90	88
<i>Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	141	172	222	211	226	134	130	125	122	117
<i>hela folkmängden</i>	115	141	180	172	183	109	106	103	100	97

¹ I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt afsoning, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling samt tiltalefrafald som inte särredovisas här. I Finland finns ungdomsstraff, som inte särredovisas här.

Tabell 1 B. Klienttillströmning av dömda till kriminalvårdspåföljd. Norge och Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Påbörjade fängelsestraff	8 036	7 927	8 551	8 227	8 505 ³	9 300	9 178	9 317	10 173	10 721
Nyttillkomna klienter i kriminalvård i frihet	2 989	3 120	3 304	2 765	3 051	17 615	16 751	17 202	17 435	18 517
därav										
samhällstjänst ⁴	604	589	694	401	81	3 120	3 655	4 124	4 501	4 703
samhällsstraff	.	.	.	380	1 352
villkorlig frigivning med övervakning	1 288	1 434	1 364	1 176	1 210	5 381	5 232	5 235	5 193	5 763
villkorlig dom med övervakning	1 033	1 060	1 199	791	390
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 493	1 379	1 489	1 511	1 332
skyddstillsyn exklusive samhällstjänst och kontraktsvård	4 092	3 970	4 085	4 127	4 407
intensivövervakning (s.k. fotboja)	3 529	2 515	2 269	2 103	2 312
övriga ⁵	64	37	47	17	18	-	-	-	-	-
<i>Påbörjade fängelsestraff per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	226	221	237	227	234	129	127	128	140	146
<i>hela folkmängden</i>	181	177	190	182	187	105	104	105	114	120
<i>Nyttillkomna klienter i kriminavård i frihet per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	84	87	92	76	84	244	232	237	239	253
<i>hela folkmängden</i>	67	70	73	61	67	199	189	194	196	207

³ Beräkning med faktiska värden för tiden 1.1. til 28.11. Antalet för perioden efter den 28.11 er skattat.

⁴ Villkorlig dom med samhällstjänst är en ny påföljd i Sverige från och med 1999. Den redovisas tillsammans med skyddstillsyn med samhällstjänst. Enbart villkorlig dom är inte kriminalvårdspåföljd i Sverige.

⁵ I Norge finns t.ex. förvaringsdömda i frihet, "frisikring" och frigivna från åtal som inte särredovisas här

Tabell 2 A. Medelantal frihetsberövade inom kriminalvården per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Danmark och Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal inskrivna frihetsberövade⁶	3 669	3 580	3 455	3 621	3 865	2 743	2 855	3 135	3 434	3 578
däruv										
häktade ⁷	875	862	821	973	1 060	354	376	457	478	492
<u> procent</u>	24	24	27	24	27	13	13	15	14	14
dömda till fängelse	2 658	2 576	2 498	2 526	2 694	2 268	2 377	2 507	2 743	2 865
<u> procent</u>	72	72	70	72	70	83	83	80	80	80
bötesförvandling	51	54	49	31	40	102	121	149	190	198
inskrivna för förvaring	21	25	24	24	23
inskrivna för sikring
inskrivna för internering	19	21	22	23	23
övriga inskrivna	64	63	63	67	48	-	-	-	-	-
<i>Dömda per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	61	59	57	58	62	54	56	59	64	67
<i>hela folkmängden⁸</i>	50	48	47	47	50	44	46	48	53	55
<i>Samtliga frihetsberövade per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	84	82	79	83	88	65	68	74	81	84
<i>hela folkmängden</i>	69	67	65	67	72	53	55	61	66	69

Tabell 2 B. Medelantal frihetsberövade inom kriminalvården per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Norge och Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal inskrivna frihetsberövade⁹	2 520	2 562	2 771	2 850	2 964	5 147	5 326	5 708	6 097	6 535
däruv										
häktade	617	589	599	660	622	1 084	1 151	1 191	1 335	1 400
<u> procent</u>	24	23	22	23	21	21	22	21	22	21
dömda till fängelse	1 792	1 869	2 048	2 062	2 208	3 989	4 086	4 453	4 687	5 049
<u> procent</u>	71	73	74	72	74	77	78	77	77	77
bötesförvandling	43	44	47	52	38
inskrivna för förvaring	.	.	.	1	20
inskrivna för sikring	59	52	62	57	49
inskrivna för internering
övriga inskrivna ¹⁰	9	8	15	12	27	74	87	64	75	86
<i>Dömda per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	50	52	57	57	61	55	56	61	64	69
<i>hela folkmängden</i>	40	42	45	46	49	45	46	50	53	56
<i>Samtliga frihetsberövade per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	71	71	77	79	81	71	73	79	84	89
<i>hela folkmängden</i>	57	57	62	63	65	58	60	64	68	73

⁶ Mätningar i Danmark varje dag, i Finland 2 gånger per månad. För Finland ingår de inskrivna som är olovligen frånvarande (ca 40-50 personer).

⁷ I Finland var det dessutom 108 (1999), 99 (2000), 114 (2001), 173 (2002) och 187 (2003) häktade på polisarrest.

⁸ Finlands uppgifter avseende "dömda per 100 000" har korrigerats för 1999 p.g.a. smärre fel i befolkningsuppgifterna. I uppgifterna angivna i publikationer t.o.m. 1999 har även bötesfångar felaktigt räknats med.

⁹ Mätningar i Norge varje dag och i Sverige 1 gång per månad.

¹⁰ I Norge består gruppen till största delen av personer i förvar tagna enligt utlänningslagen. Även i Sverige ingår sådana i gruppen.

Tabell 3 A. Medelantal frivårdsklienter per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Danmark och Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal inskrivna frivårdsklienter ¹¹	5 780	6 237	7 971	8 017	8 279	4 186	4 240	4 224	4 320	4420
därav										
samhällstjänst	777	1 143	2 625	2 557	2 712	1 316	1 296	1 352	1 359	1498
samhällsstraff										
villkorlig frigivning med övervakning	1 126	1 126	1 038	1 070	1 119	1 245	1 252	1 234	1 308	1272
villkorlig dom med övervakning	1 522	1 543	1 610	1 675	1 682	1 573	1 623	1 601	1 614	1624
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella	1 083	1 127	1 100	1 161	1 301
alkoholistbehandling	1 178	1 187	1 472	1 464	1 362
kontraktsvård
skyddstillsyn exklusive samhällstjänst och kontraktsvård
intensivövervakning (s.k. fotboja)
övriga ¹²	94	111	126	90	103	52	69	37	39	26
<i>Frivårdsklienter per 100 000 av</i>										
<i>folkmängden, 15 år eller äldre</i>	133	143	183	184	189	99	100	100	101	103
<i>hela folkmängden</i>	109	117	149	149	154	81	82	82	83	85

¹¹ Mätning i Danmark 1 gång per månad, i Finland 4 gånger per år.

¹² I Danmark finns också tillsyn i förbindelse med behandlingsbestemt afsoning, tillsyn för sexualbrottsdömda som deltar i behandling samt tiltalefrafald som inte särredovisas här. I Finland ingår ungdomsstraff, som inte särredovisas här.

Tabell 3 B. Medelantal frivårdsklienter per kategori. Absoluta tal och per 100 000 av folkmängden. Norge och Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal inskrivna frivårdsklienter ¹³	2 195	2 201	2 279	2 061	1 709	11 745	11 727	12 019	13 216	13 381
därav										
samhällstjänst ¹⁴	347	337	319	257	81	1 011	1 418	1 802	2 021	1 977
samhällsstraff	.	.	.	99	561
villkorlig frigivning med övervakning	599	633	632	377	341	4 219	4 234	4 233	4 495	4 656
villkorlig dom med övervakning	1 097	1 098	1 207	1 226	649 ¹⁵
tillsyn av psykiskt sjuka som är kriminella
alkoholistbehandling
kontraktsvård	1 091	1 092	1 048	1 143	1 216
skyddstillsyn exklusive samhällstjänst och kontraktsvård	5 084	4 765	4 734	5 333	5 238
intensivövervakning (s.k. fotboja)	340	218	202	224	294
övriga ¹⁶	152	133	121	103	78	-	-	-	-	-
Frivårdsklienter per 100 000 av										
folkmängden, 15 år eller äldre	62	61	63	57	47	163	163	166	181	183
hela folkmängden	49	49	51	46	38	133	134	135	148	150

¹³ Mätningar varje dag.

¹⁴ Villkorlig dom med samhällstjänst är en ny påföljd från och med 1999. Den redovisas tillsammans med annan samhällstjänst. Enbart villkorlig dom är inte kriminalvårdspåföljd i Sverige.

¹⁵ 148 av dessa deltog i s.k. "promilleprogram", en kurs med samtal och behandlingsåtgärder mot rattfylleri.

¹⁶ I Norge finns t.ex. förvaringsdömda i frihet/"frisikring" och frigivna från åtal som inte särredovisas här.

Tabell 4 A. Beläggning av fängelsedömda en bestämd dag. Danmark och Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal dömda till fängelse	2 502	2 277	2 221	2 324	2 415	2 218	2 375	2 477	2 819	2845
därav										
kvinnor										
antal	112	107	111	109	106	102	108	121	145	147
procent	4,5	4,7	5,0	4,7	4,4	4,6	4,5	4,9	5,1	5,2
utländska medborgare										
antal	107	132	164	176	213
procent						4,8	5,6	6,6	6,2	7,5
därav nordiska	9	11	10	5	9
procent						0,4	0,5	0,4	0,2	0,3
15 – 17 åringar										
antal	7	4	7	8	5	5	2	4	5	4
procent	0,3	0,2	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,1
livstidsdömda										
antal	13	16	16	17	17	59	60	66	74	97
procent	0,5	0,7	0,7	0,7	0,7	2,7	2,5	2,7	2,6	3,4

Tabell 4 B. Belägning av fängesdömda en bestämd dag. Norge och Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Totalt antal dömda till fängelse	1 756	1 843	2 008	2 111	2 162	3 872	4 041	4 520	4 822	5 044
därav										
kvinnor										
antal	111	95	115	116	110	201	215	257	254	264
<i>procent</i>	6,3	5,2	5,7	5,5	5,1	5,2	5,3	5,7	5,3	5,2
utländska medborgare										
antal	187	159	206	221	275	1 016	1 145	1 240	1 319	1 383
<i>procent</i>	10,6	8,6	10,3	10,5	12,7	26,2	28,3	27,4	27,4	27,4
därav nordiska	31	13	20	26	30	238	251	255	246	237
<i>procent</i>	1,8	0,7	1,0	1,2	1,4	6,1	6,2	5,6	5,1	4,7
15 - 17 åringar										
antal ¹⁷	3	8	13	4	8	-	1	1	-	2
<i>procent</i>	0,2	0,4	0,6	0,2	0,4	-	0,0	0,0	-	0,0
livstidsdömda										
antal	85	99	103	106	117
<i>procent</i>	2,2	2,4	2,3	2,2	2,3

¹⁷ Från och med 1999 döms ungdomar i Sverige till sluten ungdomsvård som tidsbestämts av domstolen och som verkställs hos Statens Institutionsstyrelse.

Tabell 5 A. Antal rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde. Danmark och Finland.

Kategori	Danmark					Finland ¹⁸				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstalter										
Antal rymningar	341	247	203	182	100	78	56	38	41	29
Rymningar per 100 000 vårddygn ¹⁹	74	57	50	42	21	29	22	13	14	11
Slutna anstalter och häkten										
Antal rymningar	32	39	30	21	9	32	40	28	34	28
Rymningar per 100 000 vårddygn ¹⁵	4	5	4	3	1	4	5	3	4	3

Tabell 5 B. Antal rymningar direkt från anstalts- eller häktesområde. Norge och Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstalter										
Antal rymningar	113	89	67	53	44	118	141	120	135	239
Rymningar per 100 000 vårddygn	45	33	22	17	14	33	41	34	37	54
Slutna anstalter och häkten										
Antal rymningar	19	3	12	3	1	42	43	30	44	42
Rymningar per 100 000 vårddygn ¹⁵	3	0	2	0	0	3	3	2	3	2

¹⁸ Finlands siffror inkluderar rymning från sjukhus och liknande.

¹⁹ Producerade vårddygn är beräknade med medelbeläggning i tabell 8A resp. 8B som underlag

Tabell 6 A. Antal selvmord i anstalter og h kften. Danmark og Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Antal selvmord	8	5	10	3	5	7	3	6	6	3

Tabell 6 B. Antal selvmord i anstalter og h kften. Norge og Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Antal selvmord	1	1	4	2	7	2	5	4	8	8

Tabell 7 A. Antal anstalts- og häktesenheter samt platskapacitet inom kriminalvården vid årets slut. Danmark og Finland.

Kategori	Danmark					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstaltsenheter										
antal enheter	12	10	9	10	10	19	18	19	20	20
antal plater	1 339	1 255	1 189	1 265	1 406	836	784	777	819	800
antal plater vid										
största enhet	221	221	221	221	221	96	95	80	92	92
minsta enhet	20	20	68	15	15	13	13	12	8	8
Slutna anstaltsenheter										
antal enheter	5	5	5	5	5	17	17	17	17	16
antal plater	746	746	715	764	809	2 477	2 379	2 409	2 479	2 486
antal plater vid										
största enhet	194	194	194	199	222	258	258	258	250	330
minsta enhet	86	86	86	86	86	74	24	53	53	53
H�ktesenheter										
antal enheter	41	40	41	41	41
antal plater	1 667	1 637	1 589	1 636	1 676
antal plater vid					
största enhet	379	433	433	431	523
minsta enhet	12	12	12	12	12
Totalt antal plater	3 752	3 638	3 493	3 665	3 891	3 313	3 163	3 186	3 298	3 286

Tabell 7 B. Antal anstalts- og häktesenheter samt platskapacitet inom kriminalvården vid årets slut. Norge og Sverige.

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstaltsenheter²⁰										
antal enheter	23	22	22	23	28	20	20	20	20	26
antal plater	897	883	886	941	1 036	1 166	1 168	1 165	1 173	1 226
antal plater vid										
största enhet	108	108	108	105	105	121	137	137	137	118
minsta enhet	5	5	5	5	5	9	9	9	9	6
Slutna anstaltsenheter										
antal enheter	32	32	32	32	31	39	40	40	40	43
antal plater	2 026	2 024	2 037	2 009	2 018	2 932	3 049	3 162	3 275	3 273
antal plater vid										
största enhet	358	357	353	352	352	194	244	259	281	245
minsta enhet	9	9	9	9	9	4	4	4	4	5
H�ktesenheter										
antal enheter						27	27	28	28	28
antal plater						1 502	1 570	1 607	1 606	1 785
antal plater vid										
största enhet						302	302	302	302	315
minsta enhet						12	12	12	12	12
Totalt antal plater	2 923	2 907	2 923	2 950	3 054	5 600	5 787	5 934	6 054	6 284

²⁰ Från 2003  r s.k. "overgangsboliger" (tidigere "hybelhus" under frivården) medr knede i öppna anstaltsenheter i Norge.

Tabell 8 A. Antal plasser, belægning og belægningsprocent i medeltal vid anstalter og hâkten. Danmark og Finland. ²¹

Kategori	Danmark ²²					Finland				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstalter										
antal plasser	1 339	1 267	1 236	1 249	1 310	836	785	777	814	810
belægning	1 256	1 179	1 122	1 188	1 281	739	712	773	791	752
<u>belægningsprocent</u>	<u>94</u>	<u>93</u>	<u>91</u>	<u>95</u>	<u>98</u>	<u>88</u>	<u>91</u>	<u>99</u>	<u>97</u>	<u>93</u>
Slutna anstalter										
antal plasser	745	746	737	740	823	2 477	2 383	2 384	2 460	2485
belægning	689	709	692	688	753	2 004	2 143	2 362	2 643	2826
<u>belægningsprocent</u>	<u>92</u>	<u>95</u>	<u>94</u>	<u>93</u>	<u>91</u>	<u>81</u>	<u>90</u>	<u>99</u>	<u>107</u>	<u>114</u>
Hâkten ²³										
antal plasser	1 653	1 664	1 590	1 633	1 641
belægning	1 532	1 494	1 421	1 559	1 607
<u>belægningsprocent</u>	<u>93</u>	<u>90</u>	<u>89</u>	<u>95</u>	<u>98</u>
Totalt										
antal plasser	3 737	3 677	3 563	3 622	3774	3 313	3 168	3 161	3 274	3295
belægning	3 477	3 382	3 235	3 435	3641	2 743	2 855	3 135	3 434	3578
<u>belægningsprocent</u>	<u>93</u>	<u>92</u>	<u>91</u>	<u>95</u>	<u>96</u>	<u>83</u>	<u>90</u>	<u>99</u>	<u>105</u>	<u>109</u>

Tabell 8 B. Antal plasser, belægning og belægningsprocent i medeltal vid anstalter og hâkten. Norge og Sverige. ²⁴

Kategori	Norge					Sverige				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Öppna anstalter										
antal plasser	854	883	886	910	974	1 143	1 142	1 155	1 167	1 217
belægning	681	737	821	832	880	971	945	981	1 013	1223
<u>belægningsprocent</u>	<u>80</u>	<u>83</u>	<u>93</u>	<u>91</u>	<u>90</u>	<u>85</u>	<u>83</u>	<u>85</u>	<u>87</u>	<u>100</u>
Slutna anstalter										
antal plasser	1 964	1 818	1 924	1 962	1 997	2 942	2 983	3 073	3 178	3 281
belægning	1 727	1 708	1 813	1 905	1 970	2 625	2 767	2 911	3 108	3 237
<u>belægningsprocent</u>	<u>88</u>	<u>94</u>	<u>94</u>	<u>97</u>	<u>99</u>	<u>89</u>	<u>93</u>	<u>95</u>	<u>98</u>	<u>99</u>
Hâkten										
antal plasser	1 480	1 518	1 601	1 681	1 771
belægning	1 276	1 377	1 507	1 651	1 762
<u>belægningsprocent</u>	<u>86</u>	<u>91</u>	<u>94</u>	<u>98</u>	<u>99</u>
Totalt										
antal plasser	2 818	2 701	2 810	2 872	2 971	5 565	5 643	5 829	6 026	6269
belægning	2 408	2 445	2 634	2 736	2 850	4 872	5 089	5 399	5 772	6222
<u>belægningsprocent</u>	<u>85</u>	<u>91</u>	<u>94</u>	<u>95</u>	<u>96</u>	<u>88</u>	<u>90</u>	<u>93</u>	<u>96</u>	<u>99</u>

²¹ Mätning i Danmark varje dag og i Finland 2 gånger per månad.

²² I Danmark finns därutöver ett antal s.k. pensioner som huvudsakligen används för klienter under övervakning samt dömda som utplaceras där när de verkställer ett frihetsstraff. Under 2003 fanns det i genomsnitt 181 plasser på pensionerna og i genomsnitt fanns 168 klienter där.

²³ I Finland bedrivs hâkterverksamhet på vissa av de slutna anstalterna.

²⁴ Mätning i Norge og Sverige varje dag.

Tabell 9 A. Personal i kriminalvården i absoluta tal och i relation till antalet klienter. Danmark och Finland.²⁵

Kategori	Danmark					Finland ²⁶				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Central administration	136	156	180	183	174	98	98	119	123	119
<i>Personal per 100 intagna</i>	4	5	6	5	5	4	3	4	4	3
Anstalter och häkten ²⁷	3 468	3 456	3 454	3 580	3 579	2 560	2 540	2 769	2 785	2 783
<i>Personal per 100 intagna</i>	100	102	107	104	98	93	89	88	81	78
Kriminalvård i frihet	431	455	480	481	473	260	261	285	295	318
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	7	7	6	6	6	6	6	7	7	7

Tabell 9 B. Personal i kriminalvården i absoluta tal och i relation till antalet klienter. Norge och Sverige.²⁸

Kategori	Norge					Sverige ²⁹				
	1999	2000	2001	2002	2003	1999	2000	2001	2002	2003
Central administration ³⁰	71	75	55	171	178	309	267	240	256	268
<i>Personal per 100 intagna</i>	3	3	2	6	6	6	5	4	4	4
Anstalter och häkten ³¹	2 704	2 707	2 707	2 772	2 836	5 381	5 249	5 345	5 632	5 836
<i>Personal per 100 intagna</i>	112	111	103	101	100	110	103	99	98	94
Kriminalvård i frihet	255	259	263	272	281	1 033	907	1 039	1 101	1 079
<i>Personal per 100 klienter i frivård</i>	12	12	12	13	16	9	8	9	8	8

²⁵ Antal intagna; se medelbeläggnings tabell 8A. Antal frivårdsklienter; se medelantal tabell 3A.

²⁶ Organisationen för straffverkställigheten reformerades i Finland den 1 augusti 2001. I samband härmed överfördes personalen på Kriminalvårdsförningens centraladministration till den nybildade centraladministrationen. Sättet att räkna personalstyrkan ändrades fr.o.m. ingången av 2001. Detta förklarar det ökade antalet.

²⁷ Finland har ca 150 årsarbetskrafter/300 personer (2001) som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.

²⁸ Antal intagna; se medelbeläggnings tabell 8B. Antal frivårdsklienter; se medelantal tabell 3B.

²⁹ Fördelningen av personal mellan anstalt, häkte resp. frivård är skattad.

³⁰ Här räknas den norska kriminalvårdens nya regionala kontor som central administration fr.o.m. 2002.

³¹ Norge har ca 300 årsarbetskrafter (2000) som arbetar i fängelse men inte är anställda av kriminalvården.



Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS

Postadresse: Postboks 6138 Etterstad, 0602 Oslo • Besøksadresse: Teisenveien 5, Oslo
Telefon 23 06 71 00 • Telefaks 23 06 71 02 • E-post: krus@krus.no • Internett: www.krus.no